

Statsforvalteren Nordland

Statsforvalteren Troms og Finnmark

Asplan Viak AS

Tromsø/Oslo, 28.06.2021

Dette brevet sendes på vegne av Harstad Turlag, Troms Turlag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Norsk Ornitologisk Forening avd. Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Troms Fylkeskystlag, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskeforening, Midt-Troms Naturlag.

Dette innspillet er skrevet i samarbeid med Sabima v/ rådgiver Norith Eckbo

Kommentarer til videre planprosess for Andfjorden marine verneområde

Oppfølging etter informasjonsmøte om konsekvensutredningen den 29.04.2021- Teams.

Den 29.04.2021 var Sabima v/senior politisk rådgiver Norith Eckbo Forum for natur og friluftsliv Troms v/koordinator Christine Myrseth invitert på nettmøte der Asplan Viak AS presenterte konsekvensutredningen for Andfjorden marine verneområde. Forum for natur og friluftsliv Troms deltar også i referansegruppe for planarbeidet. Vi takker for invitasjonen og muligheten for å stille spørsmål og komme med kommentarer til presentasjonen på selve møtet. Prosjektledelsen oppfordret også til å ta kontakt ved behov også utover dette. Vi ønsker å benytte oss av denne muligheten ved å spille inn våre synspunkter på konsekvensutredningen og den videre verneprosessen i den nåværende fasen.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
troms@fnf-nett.no | Holtvegen 66, 9269 Tromsø | 951 75 403
organisasjonsnummer 996 197 786 | www.fnf-nett.no/troms

Marine verneområder og formål

Norges mål er å bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Marint vern bidrar til at vi tar vare på representative, særegne, sårbare og truede undersjøiske naturtyper langs kysten og i territorialfarvannet.¹

Marine verneområder må opprettes slik at de oppfyller sin hensikt: å bevare viktige marine naturverdier samt gjenopprette eller styrke bestander der det er behov for dette. Det beste verktøyet vi i dag har for å oppnå formålet med marine verneområder er **IUCN sin veileder**,² som også vil sikre at Norge oppfyller de krav til verneområder som vi må rapportere på i forbindelse med internasjonale forpliktelser.³ Havforskningsinstituttet uttalte følgende om veilederen og behov for strengere vern i større transekter i sitt innspill til Stortingsmeldingen om marint vern i desember 2020:

Strengte verneforskrifter for små verneområder oppnår lettere samfunnsmessig aksept enn store områder. Men strengt vern i større områder (som transekter fra fjord til hav) vil være viktige i forbindelse med langsiktig forskning som kan brukes til å bedre beregne effekten av menneskelige aktiviteter.

Norge har meldt inn marine verneområder (MPA) med IUCN-kategori «II». Basert på IUCNs veileder for MPA-er tilsvarer dette strengt vern hvor bl.a. all fiskeriaktivitet er forbudt. Slike områder eksisterer ikke i Norge per i dag. Det er behov for en grundig gjennomgang av alle marine verneområder og gjeldende reguleringer for korrekt kategorisering i henhold til IUCN veilederen. I en slik gjennomgang bør det bli vurdert muligheter for å utvikle en ny, faglig oppdatert vurdering av områdets naturverdi, jamfør arbeidet som nå skjer med hensyn til verdisetting og sårbarhetsanalyser for sårbare og verdifulle områder.⁴

Andfjorden marine verneområde er valgt ut på grunn av sine betydelige naturverdier- og vernet skal oppfylle det formål som er vist til i sitatet under note 1. Dette må også sees i lys av at Norge er en stor kystnasjon som må ta sin del av ansvaret for hvordan vi skal bevare et hav som gjennomgår en natur- og klimakrise. **Det er da svært alvorlig at det marine verneområdet per i dag ikke oppfyller kriteriene etter IUCN sin veileder ifølge utreder Asplan Viak.** Disse kriteriene skal sikre at vernet er godt nok til å oppfylle formålet. Utfordringen med verneområder som ikke oppfyller internasjonale krav er at de blir såkalte «paper parks» og i et nylig intervju uttalte Erna Solberg, at dette er en utvikling som må unngås.

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vernet-natur/marint-vern/> - Kategorien "marine verneområder" ble innført med naturmangfoldloven i 2009 (§ 39).

² <https://portals.iucn.org/library/node/30018>

³ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-9>

⁴ Havforskningsinstituttets innspill Stortingsmeldingen om marint vern datert 11.12.2020 kan leses her s. 2-3: <https://www.regjeringen.no/contentassets/926d039e05ed494c9c96eebae0bccff/havforskningsinstituttet-innspill-til-meld.-st.-om-marint-vern.pdf>

Manglende beskrivelse av positive effekter av vern i KU-en.

Store marine verneområder med sterk beskyttelse er det som gir best effekt, altså positive ringvirkninger for fiskerinæring og rekreasjonsverdi. Det er en investering i naturverdier som gir stor avkastning. **Vi merker oss at Asplan Viak ikke har tatt med verdien av positive effekter vern har for blant annet fiskeri gjennom bedre habitat og levekår for villfisken og andre høstbare ressurser fra havet- effekten av verneområdet vil også påvirke til det bedre omkringliggende områder som ikke er underlagt restriksjoner.** For å få et riktig bilde av konsekvensene av vern mener vi det er riktig å gi en beskrivelse av disse dokumenterte positive effektene i konsekvensutredningen.

Vi mener også at det med fordel kunne vært diskutert hvilken påvirkningsgrad ulike former for fiskeri for eksempel har for et område. Belastningen av ulike typer fiskeri er ikke den samme for alle og vi frykter at ved å ikke nyansere dette for en primærnæring og friluftaktivitet/matauk med sterk kulturell bakgrunn i Norge, så mister vi muligheten til å nyttiggjøre oss lokal kunnskap om hva som er best forvaltning av verneområdet.⁵ Allerede i 2015 trakk arbeidsgruppen frem betydningen av verktøy lokal kunnskap (som kystnært fiske har) og kulturell arv for suksessen til marine verneområder av ulike typer i rapporten «*Framework for a Pan-Arctic Network of Marine Protected Areas*».⁶

Videre som nevnt under nettmøtet **kjenner ikke FNF Troms seg igjen i at friluftsliv er satt til svak negativ- og vi mener dette må skyldes en manglende beskrivelse, vurdering og vekting av alle de positive effektene for friluftsliv som vern har.** Det er nettopp blitt vist til i forbindelse med høring av vannforvaltningsplanene, at betydningen av tiltak for bedre vannmiljø, må inneholde bedre og mer detaljerte beskrivelser av nettopp de positive sidene ved et bedre miljø. Dette vil også måtte være gjeldende i forbindelse med et tiltak som opprettelsen av et verneområde- at de positive sidene ved vern blir beskrevet på en tilstrekkelig måte. Vi mener også at muligheten for naturvennlig tilrettelegging for brygger, som det i dag finnes gode veiledere på, bør beskrives.

Vurdering av om verneområdet vil fungere som tiltenkt.

Vår bekymring nå er at manglende oppfyllelse av krav etter IUCN veilederen og manglende beskrivelse av positive ringvirkninger av vern for næringer, friluftsliv og samfunn vil føre til at det ikke blir noe igjen av vernet som skal sikre betydelige naturverdier. Disse verdiene er blant annet sårbare fra ulike næringers miljøfotavtrykk og vi registrerer at blant annet havbruk ønsker seg enda større arealer av verneområdet- dette mener vi ikke er kompatibelt med et faktisk vern av området. Det

⁵Lokal kunnskap er en av virkemidlene IPBES trakk frem som viktig for å unngå videre naturtap; «*Recognizing the knowledge, innovations, practices, institutions and values of indigenous peoples and local communities, and ensuring their inclusion and participation in environmental governance, often enhances their quality of life and the conservation, restoration and sustainable use of nature, which is relevant to broader society.*» Tilgjengelig her: <https://www.ipbes.net/global-assessment>

⁶ «*Enabling collaboration and participation is an important aim of this project. As the stated in the Framework, the purpose of a pan-Arctic MPA network is both “to protect and restore marine biodiversity, ecosystem function and special natural features” and to “preserve cultural heritage and subsistence natural resources for present and future generations”.* (Vår utheving) Tilgjengelig her: <https://pame.is/projects/marine-protected-areas/framework-for-a-pan-arctic-network-of-marine-protected-areas>

fremstår **usikkert om forslaget til vern som nå er lagt frem er tilstrekkelig- og da er det høyst bekymringsfullt at en næring med alvorlige miljøutfordringer skal få enda større plass i det marine verneområdet.** Det er jo en årsak til at nettopp Andfjorden er valgt ut- fordi området har svært viktige verdier å ta vare på- blant annet ved å skåne området fra noen av alvorligste påvirkningene av havmiljøet. Vi merker oss at Havforskningsinstituttet har skrevet dette:

I områder med fiskerireguleringer som samtidig preges av vesentlig annen menneskelig påvirkning på biologisk mangfold, eksempelvis fra petroleumsvirksomhet, akvakultur, forsvarets øvingsaktiviteter, mineralutvinning fra havbunnen eller sterk påvirkning fra andre fiskerier, gir trålforbud alene ikke en effektiv nok beskyttelse av biologisk mangfold dersom disse andre aktivitetene ikke er tilstrekkelig regulert.⁷

Forslag til videre prosess

- Vi ønsker oss en faglig begrunnelse for hvordan nåværende verneforslag skal oppfylle formål og hensikt med Andfjorden marine verneområde i tråd med internasjonale forpliktelser.
- Vi mener det bør legges inn vurderinger av ulike klimascenarier for samlet belastning i området.
- Det er nødvendig at konsekvensutredningen inkluderer positive ringvirkninger for næringer og rekreasjonsaktiviteter- også i influensområdet.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

Norith Eckbo
Senior politisk rådgiver
Sabima

⁷ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-9#sec-5> Under punkt: 5.2 - Fiskerireguleringer kan ha en positiv effekt på bevaring av biologisk mangfold i et område- men hva med andre menneskelige aktiviteter?